

STRIJD in het VROUWENPELTON

DE GIRO DOOR DE OGEN VAN
MARIANNE VOS EN ELLEN VAN DIJK

JEANINE LAUDY & JAN WILLEM VERKIEL

JEANINE LAUDY EN JAN WILLEM VERKIEL

STRIJD in het VROUWENPELTON

DE GIRO DOOR DE OGEN VAN
MARIANNE VOS EN ELLEN VAN DIJK

TIRION SPORT

Dit boek is gepubliceerd door

Tirion Uitgevers

Postbus 13288

3507 LG Utrecht

www.tirionsport.nl

 @TirionSport

Omslagontwerp: Kees Sonke Brand Match

Omslagfoto: Cor Vos

Foto's fotokatern: ANP, Cor Vos, privé-archief Marianne Vos en Ellen van Dijk

Vormgeving binnenwerk: Prezns, Marco Bolsenbroek

ISBN 978 90 4391 614 1

ISBN e-book 978 90 4391 615 8

NUR 489

© 2013 Tirion Uitgevers, Utrecht

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, photocopy, microfilm or any other means without prior written permission from the publisher.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

Inhoud

Voorwoord	9
Vooruitblik: Meeuwen, december 2010	
Marianne	11
Vooruitblik: Los Angeles, december 2010	
Ellen	16
Aan de vooravond: 30 juni 2011, Rome	
Marianne	23
ETAPPE 1 – 1 juli 2011, van Rome naar Velletri (86 kilometer)	
Ellen	27
ETAPPE 1 – 1 juli 2011, van Rome naar Velletri (86 kilometer)	
Marianne	31
1 juli 2011, Velletri (nog 20 kilometer)	
Ellen	38
1 juli 2011, Velletri (nog 10 kilometer)	
Marianne	42

ETAPPE 2 – 2 juli 2011, van Pescocostanzo naar Pescocostanzo (91 kilometer)	
Ellen	45
ETAPPE 2 – 2 juli 2011, van Pescocostanzo naar Pescocostanzo (91 kilometer)	
Marianne	52
ETAPPE 3 – 3 juli 2011, van Potenza Picena naar Fermo (104 kilometer)	
Marianne	61
ETAPPE 3 – 3 juli 2011, van Potenza Picena naar Fermo (104 kilometer)	
Ellen	71
ETAPPE 4 – 4 juli 2011, van Forlimpopoli naar Forlì (101 kilometer)	
Ellen	79
ETAPPE 4 – 4 juli 2011, van Forlimpopoli naar Forlì (101 kilometer)	
Marianne	87
ETAPPE 5 – 5 juli 2011, van Altedo naar Verona (129 kilometer)	
Marianne	95
ETAPPE 5 – 5 juli 2011, van Altedo naar Verona (129 kilometer)	
Ellen	101
ETAPPE 6 – 6 juli 2011, van Fontanellato naar Piacenza (128 kilometer)	
Marianne	109
ETAPPE 6 – 6 juli 2011, van Fontanellato naar Piacenza (128 kilometer)	
Ellen	117
ETAPPE 7 – 7 juli 2011, van Rovato naar Grosotto, over de Mortirolo (122 kilometer)	
Ellen	125
ETAPPE 7 – 7 juli 2011, van Rovato naar Grosotto, over de Mortirolo (122 kilometer)	
Marianne	132

ETAPPE 7 – 7 juli 2011, van Rovato naar Grosotto, over de Mortirolo (122 kilometer)	
Ellen	146
ETAPPE 8 – 8 juli 2011, van Teglio naar Valdentro (70 kilometer)	
Ellen	153
ETAPPE 8 – 8 juli 2011, van Teglio naar Valdentro (70 kilometer)	
Marianne	165
ETAPPE 9 – 9 juli 2011, van Aglié naar Ceresole Reale (115 kilometer)	
Ellen	171
ETAPPE 9 – 9 juli 2011, van Aglié naar Ceresole Reale (115 kilometer)	
Marianne	180
ETAPPE 10 – 10 juli 2011, tijdrit San Francesco al Campo (16 kilometer)	
Ellen	188
ETAPPE 10 – 10 juli 2011, tijdrit San Francesco al Campo (16 kilometer)	
Marianne	195
EPILOOG: Meeuwen, februari 2013	
Marianne	201
Amsterdam, juli 2013	
Ellen	207
Nawoord	
Ellen van Dijk	212
Nawoord	
Marianne Vos	215
Verantwoording	217
Inspiratie en informatie	219
Over de auteurs	224

Marianne Vos in de laatste bocht voor de finish van de Giro Donne 2011, die ze gaat winnen.

Amstel Curaçao Race 2012. Marianne wint, Ellen wordt tweede en Annemiek van Vleuten eindigt als derde.

Voorwoord

Aan de vooravond van de Vuelta d'España 2013 heb ik met veel interesse het relaas gelezen over de strijd in het vrouwenpeloton in de Giro Donne van 2011. Het afzien van de dames is zo beeldend beschreven dat ik weer op scherp sta voor de komende drie weken. Alle tourfestiviteiten zijn uit de benen en het hoofd weggevaagd door de belevissen en gedachtes van deze twee fantastische sportvrouwen. Ik ben weer klaar om af te zien.

Marianne heb ik leren kennen tijdens de Olympische Spelen van 2008 als een zeer gedreven sportvrouw. De discipline waarmee ze zich samen met haar drie ploegmaats voorbereidde op de weg- en baanwedstrijden tijdens het gezamenlijke trainingskamp in Zuid-Korea was bewonderenswaardig. Haar vermogen om de knop na twee teleurstellend verlopen wedstrijden om te zetten en toch die gouden medaille weg te kapen, grensde aan het ongelooflijke.

Ellen heb ik meer van afstand meegemaakt tijdens de WK van 2012 waar ze op mij de indruk maakte van een zeer volwassen sportvrouw die precies weet wat ze doet en moet doen om te presteren. Ik vond het fijn dat mijn indruk door de auteurs werd bevestigd.

Dank aan de auteurs voor de uitstekende beschrijving van de gedachten en muizenissen in het hoofd van de wielrenster/-renner. Beleef een grote wielerronde mee in het hoofd van een coureur. *Do you take this opportunity? Don't let it slip!*

Laurens ten Dam

2013. Marianne Vos wordt voor de derde keer wereldkampioen wielrennen op de weg. Eerder won ze deze titel in 2006 en 2012. In de tussentijdse jaren werd ze tweede.

Vooruitblik

Meeuwen, december 2010

Marianne

'Het plan'

Meeuwen ligt er in alle rust bij in de kou. Het Noord-Brabantse dorpje ligt onder de rook van de Drechtsteden, ten noorden van de Bergsche Maas. Het is een van de benedendorpen van het Land van Heusden.

Een ranke jonge vrouw doorkruist op de racefiets het grauwe winterlandschap. Ze rijdt opvallend hard. Ze gaat op de trappers staan en zet aan. De explosieve kracht is zichtbaar. De klasse straalt ervan af. De vrouw herkent de bakens die haar thuis betekenen: de torens van kasteel Meeuwen en de Nederlandse Hervormde kerk. Ze wijzen haar de weg naar het dorp en haar ouderlijk huis, de bakermat van al haar successen. Ze haalt haar laatste krachten eruit en lijdt pijn. De trainingstijd moet immers goed besteed zijn, want tijd is kostbaar. De winter betekent geen retraite of stilstand. Bij Marianne Vos gaat het wielerseizoen altijd door. De weg, de baan, het veld; elk seizoen heeft zijn eigen terrein. De renster heeft nooit rust. Maar dat maakt niets uit; fietsen is tenslotte het mooiste wat er is. Voor Marianne is er geen reden voor een time-out. Maar ook bij haar is het in deze decembermaand onontkoombaar

om even stil te staan, terug te blikken en vooruit te kijken. Ze is weer wielrenster van het jaar geworden. Dat is natuurlijk terecht, maar de bescheiden Brabantse vindt het nooit vanzelfsprekend. Wereldkampioen in het veld geworden. Alweer. En een goed WK op de weg. Dat wel. Maar alweer zilver. Dat steekt. Dat is niet genoeg voor Vos. Wat is dat toch met dat WK? Wel de wereldbeker gewonnen en eigenlijk het hele jaar de beste geweest, maar geen regenboogtrui. Bijna alles wat zij aanraakt, verandert in goud. Bijna alles. Maar de honger is niet te stillen. Marianne wil fietsen en winnen! En er valt meer te winnen. Marianne Vos kan beter.

Het is geen goed weer. Zeker niet voor een trainingsrondje waarbij er niets op het spel staat. Het is koud in Brabant. Maar Marianne denkt daar anders over, ze geniet er telkens weer van. De kou. Het afzien. Een week eerder zat ze nog in Zuid-Afrika met de tien meiden van de nationale selectie. Een luxe resort – Paarl, in de tuin van de Kaap – was hun zomerse uitvalsbasis. Ze moest werken om te groeien: duurtraining en krachttraining om gemakkelijker met macht te kunnen rijden. De zogenaamde alleskunner kan namelijk nog niet alles. Zij is ook maar een mens. En ze is nog jong. Ze wil beter worden bergop. Ze proefde al van het roze in de Giro in 2010, maar kon het verschil niet maken in het hooggebergte. Ze wil met meer macht de berg op kunnen en ze wil ook groeien in de tijdrit. Ze moet. Marianne wil allround zijn, en dat is ze nog niet.

Tussen de crossbedrijven door is ze van plan om deze winter extra te investeren in zichzelf. Ze wil procenten winnen door de tijdrit te perfectioneren, ze wil haar houding optimaliseren in de windtunnel en ze wil investeren in het klimmen door te gaan trainen op Mallorca en op Gran Canaria. En ze gaat afvallen. Meer energie leveren dan je tot je neemt. Heel eenvoudig eigenlijk. Gewoon op je voeding letten en geen rare fratsen met moeilijke diëten. Een kilo of vier, hooguit vijf. Het doet denken aan de winter van 1989. Leontien van Moorsel kreeg een relatie met profrenner Mathieu Hermans. Ze werd uitgenodigd om met de mannen een

maand op wintertraining te gaan. Het was een spartaanse winter die voor haar in het teken stond van afvallen en klimmen. Terug in Nederland schrok iedereen zich rot. Wat zag ze eruit! Hoeveel kilo's waren er wel niet af? Was dit wel gezond? Die trainingsmaand met de profs wierp later dat seizoen wel zijn vruchten af, vooral bergop. Uiteindelijk heeft de obsessie met haar gewicht – die nog eens versterkt werd door de 'beul' Piet Hoekstra – naast sportieve successen ook schadelijke gevolgen gehad voor Leontien zelf en voor haar omgeving. Marianne wil niet de nadruk leggen op die kilo's. Ze wil het niet overdrijven. Het is een onderdeel van het programma om een completere renster te worden, maar het is geen hoofdzaak. Toch ligt het gevaar van een eetstoornis ook bij haar op de loer. Ze is een evenwichtige en verstandige renster, maar ze heeft wel een tomeloze ambitie. In die winter van 2011 heeft zij alles onder controle, maar een jaar later zou het monster van anorexia angstig dichtbij komen. 30 procent van de vrouwelijke wielrenners en 10 procent bij de mannen heeft vroeg of laat last van een eetstoornis. Het is ook lastig: aan de ene kant moet je vederlicht zijn, maar aan de andere kant moet je jezelf voor de wedstrijd ook volproppen met brandstof in de vorm van pasta's, pannenkoeken, rijstepap, eieren en smoothies.

Marianne wil toewerken naar de Spelen in Londen in 2012 en intussen groeien tot een renster waar men ook in de grote rondes rekening mee moet houden. Dat zijn de doelen voor de jaren die voor haar liggen. Olympisch kampioen in Londen over een kleine twee jaar. Wereldkampioen in eigen land in datzelfde 2012. Dromen die werkelijkheid kunnen worden als ze er maar hard genoeg voor werkt. Het gaat niet vanzelf, maar alles is nog mogelijk. Na die sportzomer van 2012 wil ze verder groeien en een grote ronde winnen. Bij voorkeur de Giro. Etappekoersen waren tot nu toe nog net te hoog gegrepen. Maar daar kan ze aan werken, en dat wil ze ook. Dat is het plan. Tijdens die trainingsrit door het koude Brabant met veldritten als de Scheldecross, Kalmthout en Zolder in het vooruitzicht, droomt zij zich al warm bij de gedachte

aan de Giro Donne. Wat zou het mooi zijn om de komende jaren het gevoel te krijgen mee te kunnen en later in haar carrière echt voor de podiumplekken te gaan! Heeft ze dat in zich? Dat is nog de vraag.

Voor vrouwen is er geen Tour de France. De Giro Donne is voor de dames de meest tot de verbeelding sprekende etappekoers. Deels is het beeldvorming. Er zijn meer fantastische etappekoersen waar niemand in Nederland wakker van ligt. Ze zijn simpelweg onbekend en eigenlijk geldt dat zelfs voor de grootste, de Giro Donne. De Giro voor de mannen die in mei wordt verreden, kent men wel. Maar het vrouwelijke equivalent, de Giro Donne, leeft in Nederland veel minder, in tegenstelling tot in Italië. Daar hoeft het vrouwenpeloton niet te klagen over aandacht van *tifosi*, fans. Wielrennen is heilig in Italië. De mannen zijn gladiatoren en de amazones op de fiets zijn de engelen. Er zijn veel goede rensters en ploegen. Italië is een heerlijk land voor wielrensters, een heerlijk land om te koersen. Opmerkelijk genoeg hebben veel supporters in de traditionele wielerlanden moeite om vrouwen in de koers te waarderen of zelfs maar te accepteren. In Spanje kunnen ze nauwelijks rensters vinden die in de top een rol van betekenis kunnen spelen. In Frankrijk heeft men Longo, en daar blijven ze op teren. In België spreken de mannen in het café grinnikend van 'kachtelgaten', dikbillen. 'Een vrouw op een koersfiets is als een man met netkousen.' Ja, ja. Maar men is in Vlaanderen ook wel jaloers op de successen van Nederlandse rensters als Keetie Haage-van Oosten, Leontien van Moorsel en natuurlijk Marianne Vos. Vooral tijdens het crosseizoen, als ze moeten toezien hoe Vos domineert op hun folkloristische feest. Net zoals Bart Swings het feest in Thialf kan verstoren. De successen van hun eigen Yvonne Reynders in de jaren zestig zijn de Belgen inmiddels wel vergeten. Maar in Nederland beperkte het grote enthousiasme zich lange tijd ook alleen maar tot die ene kampioene en dan nog vooral – of misschien zelfs uitsluitend – tijdens de Olympische Spelen. In de nieuwe wielerlanden als Canada, de Verenigde Staten en Australië worden

vrouwen op de fiets op dezelfde manier benaderd als de mannen, net als bij zwemmen of tennis. In Italië – traditioneel wielerland als het is – gaat het zoals gezegd dus wel goed met de vrouwensport. Misschien ligt de nadruk daar ook wel meer op het mannenpeloton, maar het enthousiasme is er zo groot dat er genoeg aandacht en energie overblijft voor de schoonheid en bravoure van sportvrouwen op een fiets. Daar krijgen de vrouwen de waardering die zij verdienen. Dat maakt de Giro Donne tot een koers op de kalender van 2011 om naar uit te kijken.

Marianne knijpt in haar remmen en rijdt met haar fiets achter het huis langs. De voordeur wordt nauwelijks gebruikt, zeker niet voor de fiets. Haar vader vangt haar op en zet haar fiets weg. Het is koud en ze is moe. Ze wil douchen en de warme stralen op haar rug voelen. Ze verlangt nu toch wel even naar de zon. De Italiaanse zon.

Ellen van Dijk wint in 2013 met overmacht de individuele tijdrit op het WK. Na Leontien van Moorsel in de jaren negentig is ze de eerste Nederlandse die daarin slaagt.

Vooruitblik

Los Angeles, december 2010

Ellen

'Leven uit een koffer'

Van het dorp in Noord-Brabant naar de andere kant van de wereld: de Verenigde Staten, het zuiden van Californië. In plaats van een dame in haar eentje rijdt hier een hele groep fietsers op een glooiende, brede weg. Achter hen strekt die weg zich kilometers lang uit. Een naambordje geeft aan hoe die straat heet, Thousand Oaks Boulevard. En dat klopt, er staan wel duizend eikenbomen langs de kant van de weg, en misschien nog wel meer. Ze beschermen het groepje fietsers een beetje tegen de wind. Ze rijden langs de Lindero Country Club, waar enkele pensionado's een balletje weg slaan op de *driving range*. De school die ernaast ligt, is net uit. Sommige leerlingen worden door hun ouders opgehaald in zo'n typisch Amerikaanse bak. Anderen gaan samen met hun vrienden lopend op pad. Misschien gaan ze studeren in een nabijgelegen bibliotheek. Maar het is waarschijnlijker dat ze samen een drankje gaan drinken, gewoon wat 'hangen', zoals veel veertienjarige pubers dat het liefste doen.

Even verderop draait de weg naar links, waarna hij in de bossen verdwijnt. Daar zijn de fietsers vanochtend naartoe gereden en nu

komen ze er weer langs op hun weg terug naar het grote huis in de Agoura Hills. Ze keren niet opnieuw het bos in, want voor vandaag zit het er weer op. Hoewel het zonnetje nog lekker schijnt en de temperatuur aangenaam is voor de tijd van het jaar, komt de regen met bakken uit de hemel. Het is de natste december in deze regio sinds jaren.

Wat dat betreft had Ellen van Dijk zich dit trainingskamp wel wat anders voorgesteld. Na de wereldbekerwedstrijden op de baan in Melbourne is ze meteen de wereld over gevlogen om zich bij haar ploeggenoten te voegen. De resultaten op de baan waren niet helemaal zoals ze gehoopt had. Maar het baanseizoen is nog jong. In februari worden de wereldbekerwedstrijden gereden in Manchester. En het wereldkampioenschap vindt in maart in Apeldoorn plaats, haar thuisbasis. Misschien gaat het dan beter. In Californië heeft ze de tijd om die baanwedstrijden even te vergeten en zich weer op de weg te richten. Ze vindt die afwisseling heerlijk. Er wordt haar wel eens gevraagd wat ze liever doet: wielrennen op de weg of op de baan. Maar ze vindt dat een moeilijke keuze. En als Marianne Vos de baan, de weg én het veld kan combineren, zal zij toch zeker wel twee disciplines aankunnen? Goed, jezelf vergelijken met zo'n klasbak als Marianne is misschien niet helemaal realistisch, maar ze is niet de enige die de baan combineert met de weg. Zowel bij de mannen als de vrouwen zijn er maar weinig renners die volledig voor de baan gaan. De Britten Chris Hoy en Victoria Pendleton zijn pure baanrenners, zo zie je ze maar weinig. En dat zou ook niks voor Ellen zijn, telkens maar weer diezelfde rondjes op de 250 meter lange wielersbaan. Leuk voor tussendoor, maar niet als enige focus. Zolang ze de baan kan combineren met de weg, hoeft ze gelukkig ook niet te kiezen. Toch zou Ellen na het olympische jaar besluiten om te stoppen met de baanwedstrijden, omdat de combinatie met de weg niet meer doenbaar was. Het was echter geen makkelijke keuze. Het afscheid van de baan ging gepaard met pijn in het hart.

Over de auteurs

Jeanine Laudy (1987) ontdekte na haar master aan de Queen's University Belfast haar passie voor schrijven. Met inmiddels een flink aantal werken op haar journalistieke palmares, maakt zij met *Strijd in het vrouwenpeloton* haar debuut als boekauteur. Haar ervaringen als wielrenster in het nationale elitepeloton gebruikte zij om de koers van binnenuit te beschrijven.

Jan Willem Verkiel (1971) heeft eerder twee romans geschreven. Hij stond in 2012 met een kort verhaal op de shortlist van Toekomstschrijvers en is opgenomen in de gelijknamige bundel. Jan Willem schreef bovendien (wieler)verhalen, columns en recensies voor wielertaal.nl en het magazine *Soigneur*.

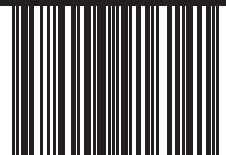
Terwijl in de zomer van 2011 heel Nederland keek naar een Tour de France met alweer teleurstellende resultaten van de Nederlanders, valpartijen en tamelijk voorspelbare etappes, werd ver weg van de camera's en journalisten wielergeschiedenis geschreven. Marianne Vos reed als Eddy Merckx in zijn beste jaren en domineerde de Ronde van Italië. Het betekende haar doorbraak als ronderenster.

Strijd in het vrouwenpeloton gaat over het gevecht op de Italiaanse wegen tijdens deze Giro Donne van 2011. Over afzien, pijn, teleurstellingen en victorie. Het verhaal is geschreven vanuit twee perspectieven: het perspectief van Marianne Vos en dat van Ellen van Dijk. Het geeft zo een unieke inkijk in het vrouwenpeloton zoals het daadwerkelijk is en beschrijft de strijd van twee steengoeie Nederlandse rensters van binnenuit.

Met een voorwoord van **Laurens ten Dam** en nawoorden van **Ellen van Dijk** en **Marianne Vos**.

TIRION SPORT

ISBN 9789043916141

9 789043 916141

www.tirionsport.nl